

wyłaniającego się z zamieszczonych *Listów* obrazu proboszcza, który realizuje swoje powołanie jako zarażającą innych pasję! W odbiorze książki pomaga też stojąca na wysokim poziomie szata graficzna oraz zamieszczone w niej fotografie ilustrujące działalność pastoralną w parafii.

Ks. Bogdan Biela

Bogdan Giemza SDS, *Sport w nauczaniu papieża Benedykta XVI i Franciszka*, Wydawnictwo Papieskiego Wydziału Teologicznego, Wrocław 2024, 250 s., ISBN 978-83-66545-71-7

Kościół w świecie sportu obecny jest na różnorakie sposoby, poczynając od organizowanych w parafiach, dekanatach, diecezjach, a także o zasięgu ogólnokrajowym i międzynarodowym rozmaitego rodzaju zawodów sportowych. Piszący recenzję np. uczestniczył wielokrotnie w ogólnopolskich zawodach w narciarstwie alpejskim dla księży. Innym sposobem aktywnego uczestnictwa Kościoła w interesującej nas kwestii są liczne katolickie stowarzyszenia i kluby sportowe. Należy też wspomnieć o organizowanych i współorganizowanych przez instytucje kościelne sympozjach i kongresach, często o zasięgu międzynarodowym, poświęconych tematyce sportu. Trzeba również wskazać na obecność i duszpasterskie towarzyszenie kapelanów reprezentacjom czy klubom. Można rzec, iż podbudową teoretyczną dla tego rodzaju działań w Kościele są: nauczanie papieskie oraz dokumenty rozmaitych instytucji kościelnych promujących uprawianie sportu.

Recenzowana publikacja to owoc osobistych zainteresowań sportem ks. prof. Bogdana Giemzy. Stanowi ona także kontynuację jego wcześniejszej książki zatytułowanej *Sport w życiu i nauczaniu św. Jana Pawła II* (Wrocław 2022). Przedmiotem obecnego opracowania jest nauczanie następców Jana Pawła II na Stolicy Piotrowej, czyli papieży: Benedykta XVI i Franciszka.

Całość opracowania została ujęta w trzech częściach. Pierwsza obejmuje analizy i komentarze autora na temat sportu na bazie nauczania Benedykta XVI i Franciszka. Zaprezentowano je w sześciu punktach. Najpierw zwrócono uwagę na sportowe zainteresowania obu papieży. Następnie, odwoławszy się do hasła nowożytnych igrzysk olimpijskich: *citius, altius, fortius – communiter*, wskazało, bazując na papieskim nauczaniu, na uniwersalny język sportu, co pozwala nie tylko przekraczać granice państw, różnych języków, ras, religii i ideologii, ale prowadzi do harmonii na gruncie podkreślanej godności osoby ludzkiej w sporcie. W dalszej części rozważań uwypuklono znaczenie sportu w przezwyciężaniu dominującej „kultury wykluczenia” i budowanie przeciwstawnej jej „kultury spotkania”. Sport może bowiem przyczynić się do budowania mostów i burzenia barier społecznych. Inną ważną, społeczną misją sportu jest oddziaływanie

w obszarze wychowania. Sportowcy wywierają duży wpływ, zwłaszcza na ludzi młodych. Dlatego zarówno Benedykt XVI, jak i Franciszek uwydatniają ich odpowiedzialność za bycie wzorami osobowymi do naśladowania nie tylko na arenach sportowych, ale i poza nimi. Zwłaszcza sporty drużynowe są uprzywilejowanym środowiskiem społecznienia i budowania międzyludzkich więzi. Stąd mogą stać się lekarstwem na indywidualizm panujący we współczesnej kulturze. Oczywiście sport nie jest wolny od rozmaitych zagrożeń. Pragnienie zwycięstwa, chęć wzbogacenia się, presja środowiska prowadzą nieraz do stosowania dopingu czy lekceważenia zasad *fair play*. Autor zwrócił ponadto uwagę, że sport jest systemem naczyń połączonych, gdzie istotna jest zarówno rola sportowców, jak i trenerów będących równocześnie wychowawcami, zwłaszcza dla młodzieży. Dotyczy to także w pewnym stopniu działaczy różnych instytucji i klubów sportowych oraz organizatorów takowych wydarzeń. W procesie wychowawczym – co zostało mocno podkreślone – należy zwracać odpowiednią uwagę na wychowanie nie tylko do zwycięstwa, ale także do przegranej, która stanowi nieodłączny element sportu. Część pierwszą książki zamykają uwagi na temat obecności Kościoła w świecie sportu, gdyż może on być uznany – co warto uwypuklić za Benedyktem XVI – za współczesny „dziejniec pogan”, czyli stanowić cenną okazję do spotkania i porozumienia się z ludźmi różnych kultur, języków bądź przynależności religijnej.

Części – druga i trzecia – zawierają kolejno wypowiedzi Benedykta XVI i Franciszka kierowane do ludzi sportu w formie przemówień, nagrań video, listów. Interesujące jest bogactwo bezpośrednich adresatów tego nauczania. Znajdziemy tutaj wypowiedzi skierowane do sportowców uczestniczących w rozmaitych wydarzeniach (począwszy od igrzysk olimpijskich po mistrzostwa świata czy Europy), reprezentujących różnorodne dyscypliny sportowe, do reprezentacji krajowych i klubowych, do sportowców–amatorów oraz do dzieci i młodzieży z katolickich stowarzyszeń sportowych. Odbiorcami papieskiego nauczania byli także przedstawiciele rozmaitych komitetów olimpijskich, delegaci federacji reprezentujących poszczególne dyscypliny sportowe, w tym niepełnosprawni i uczestnicy igrzysk paraolimpijskich.

Recenzowane opracowanie, oprócz zebrania wypowiedzi Benedykta XVI i Franciszka na temat sportu, obejmuje interesujące analizy i komentarze autora, które nie tylko pozwalają zauważyć obecność Kościoła w sportowym świecie, ale przede wszystkim zrozumieć jego pozytywny stosunek do sportu i zaangażowanie, by mógł on odgrywać ważną rolę w życiu społeczności i każdej osoby. W czasie, kiedy niemal codziennie jesteśmy świadkami większych czy mniejszych wydarzeń sportowych, kolejna książka ks. B. Giemzy, przybliżająca naukę Kościoła na temat sportu, może także stać się inspiracją do czynnego jego uprawiania. Wszak „w zdrowym ciele zdrowy duch”.

Ks. Bogdan Biela